

Szemtelen vacsora

MI IS JÁRUNK MOZIBA vagy étterembe, mi is látjuk a dolgok humoros oldalát – vallja Tóthné dr. Kis-Orosz Maja, aki látássérült létére több diplomát szerzett. Sokat tesz a szemléletformálásért, Egerben képtelen filmvetítést és szemtelen vacsorát szerveztek, hogy a látók átérezzék a vakok helyzetét.

Sötétben vacsoráznai, képek nélkül nézni a mozifilm – a látók közül sokan elvesztik a biztonságérzetüket az ilyen helyzetben. A vakok viszont remekül tájékozódnak, s ilyenkor ők segítenek nekünk. A látássérültek nem sokkolni szeretnének az „érzékenyítő” programokkal, csak megmutatni, hogyan boldogulnak egy-egy élethelyzetben. Hinnék például, hogy a vakok is a tükör előtt igazítják meg a hajukat?

A fogyatékkal élő ember is képes értékteremtésre – hosszú évek óta ezt próbálja bizonyítani dr. Kis-Orosz Maja, a Vakok és Gyengénlátók Integráló és Sportegyesülete (VGYSE) elnöke. Maja jogász, három diplomával büszkélkedhet, holott ez sokáig elérhetetlennek tűnt számára. Az utolsó éles képeket nyolcszázötven korából őrizi. Folyamatosan romlott azután a látása, s amikor középiskolás lett, már a szülei kísérgettek, és segítségre szorult az írásban, olvasásban. Ennek dacára előbb szociális munkás, majd szociálpolitikus végzettséget szerzett. Közben férjhez ment, és született két fia. Kisgyermekes anyaként jelentkezett a jogi egyetemre, s miután elvégezte, beiratkozott

a sportjogász szakra. Maja sosem adta fel. Kerékpározott, szánkózott, a csörgőlabda válogatott oszlopos tagja lett, Európa-bajnokságokon és világkupán vett részt – bizonyítani akarta, hogy bármit elérhet.

– A rózsaszín köd időszaka sajnos csak két hétig tartott a jogi diplomaosztó után. Az egyetemi évek alatt kaptam meg az első vakvezető kutyámat, Rustyt, három évet csináltunk együtt végig. Miután befejeztem az egyetemet, arra gondoltunk a családdal, megjutalmazzuk magunkat egy külföldi úttal. Csakhogy közben az itthon maradt kutyámat megmérgezték – meséli. Az is elkeseríti, hogy egyelőre nem sikerült a jogi végzettségével állást találnia, miként sors társainak zöme sem végezhet a képzettségének és képességének megfelelő munkát. Úgy gondolja, megfelelő jogalkotói háttérre is szükség lenne, ami a munkáltatókat a fogyatékkal élő személyek alkalmazására ösztönzi. Szerencsére akadnak sikerélmények is: 2002-ben alakult egyesületük, a VGYSE egy évtizede rehabilitációs foglalkoztató is. Jelenleg tizenegy alkalmazottjuk van, köztük rehabilitációs tanácsadó, prog-

FOTÓ: GÁL GÁBOR

ramszervező, informatikus, a bérüket a fogyatékkal élők számára kiírt pályázatokból fedezik. Ők üzemeltetik Egerben az Esélyek Házát. Rengeteget tesznek azért, hogy valóban esélyeket teremtsenek maguknak és sors társaiknak, a „sötét” rendezvényekkel pedig a látókat látogatásra invitálják a vakok világába. **Pálágyi Edit**

Éveken át Rusty, a hű golden retriever volt dr. Kis-Orosz Maja „szeme”

TÁNC A SÖTÉTEN

„Belenyúltam a majonézbe! Az ölemben landolt a rántott sajt! Ez most citromkarika vagy narancs a tányéron?” – ilyen mondatok röpködtek a vaksötétben az egri szemtelen vacsora alatt. A telefonomat elkobozták, nehogy világítsak vele, s fehér botot nyomtak a kezembe, mielőtt levezettek az elsötétített étterembe. Levettem a kabátom, egy virág formájú bilétát kaptam cserébe, amit a ruhatáros – aki éppúgy látássérült volt, mint a felszolgálók – tapintással azonosított. Odavezettek a székemhez, állító-

lag az asztalfőn kaptam helyet. Jegyzetelésről persze szó sem lehetett, de legalább nem zavart, hogy a szemüvegemet otthon hagytam. Eleinte meregettem a szemem, hátha felfedezek egy fénycsíkot, aztán feladtam. Csukott szemmel még úgysem vacsoráztam.

„Egyszerűbb, ha kézzel eszem, hisz’ nem látja senki” – döntöttem, mert esély sem volt rá, hogy a késsel elvágjam azt a valamit, amit tapintása és illata után rántott húsként azonosítottam. A rizsszemeket próbáltam villával eljuttatni a számig, de a sült krumplinál és a húsnál nem vesződtem az evő-

eszközzel. Desszert is érkezett, lágy tejszínhabbal a tetején, somlóinak mondták. Míg vacsoráztunk, egy vak zongorista játszott, és akadtak bátor fiatalok, akik táncra perdültek. Ennél merészebbnek csak azok a vendégek bizonyultak, akik a koromsötétben kitaláltak a mosdóba. Mi, látók úgy gondoltuk, a vacsora végén felkapcsolják a villanyt, hogy megoszthassuk egymással, mit éltünk át. Ehelyett a sötétbe borult teremben beszélgettünk tovább, csak a hangok alapján azonosítva egymást – így volt sportszerű. Ezt a gesztust igazán megérdemelték látássérült vendéglátóink.